

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 50. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651356529408/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

For det andet om Tyrannernis tid § 2^b

Saa haaffue wi nu hørt aff Guds naade/ huorlunde den hellige Kirke er beuarit først i det nye Testament/ der vor Herre Jesus Christus selff sad ved Styret/ i S. Peders Skib/ met hans forklarede Manddom/ som hand tog aff Jomfru Maria etc. Der faar ville wi nu see den samme Christelige Kirks framgong i det Ny Testament/ huorlunde hun haaffuer vandrit vde fra Herren/ som

2 Cor: 5 Paulus siger/ i denne Verden oc i det Romske Keyserdom/ saa at hun bleff sig altid selff liig i Kaarfit oc forfølgelse. Hun lidde meget ont i de andre Keyserdomme til forn/ som før er sagt/ || men det kom icke her ved/ Her maatte hun drage den røde Kiortel paa/ thi det kaastede blod/ dog kom hun end her offuer met/ aff Guds Naade/ Sand vere der faar loffuit oc Writ til euig tid. Amen.

* Paa det/ at mand kand disbedre mercke/ huad her effterfølger/ skal der giffuis act paa/ at det Ny Testamentis tid/ ind til denne vor tid/ som wi nu lessue vdi/ skiffis bequemeligst vdi fire parter.

* Den første part er Christi tid oc alder/ paa hans Mandoms vegne/ her paa Jorden.

* Den anden er Tirannernis tid/ ved tryhundrede Aar.

* Den tredie er Kieternis tid/ || ved andre try hundrede Aar.

* Den Sierde er Pawernis tid aff Rom ved Ni hundrede Aar/ ind til vor tid/ saa at denne tid kand vere den Semte part/ aff det Ny Testament/ oc maa kaldis Euangelii fornyelsis tid/ i disse siste dage mod Dommen/ som Christus propheterede der om oc sagde.

¶ Matth 24 * Oc skal dette rigis Euangelium predickes vd offuer den gandske Verden/ alle Folk til it Vidnesbyrd/ oc da skal enden komme. Her til brugede Gud den salige Martino Luthero/ Det er gruseligt faar de wgdelige/ at det skal prædickis dem til it Vidnesbyrd/ som skal siden straf paa domme dag bære

vidne offuer deris wgudelighed/ at de vaare forherdede och ||
 54r vilde icke tro.

* Saa er nu den Hellige Kircke først foruaret aff vor
 Herre Christo selff/ som leffuede her paa Jorden i try oc
 5 tredue Aar/ Der næst antuordede hand sine Apostler hende/
 oc de hulde hende frandelis ved hestd oc mact/ ind til det
 andet oc hundrede Aar/ efter Christi fødsel/ det er/ til det
 andet aar vdi Keyser Traiani Regement. Thi da døde S:
 Sans Euangelist/ som leffuede lengst aff alle Apostler/ oc
 10 hand screff de sidste bøger i Bibelen findis. Oc da ophørde
 mirackeler oc den første Kirckis tid/ som kaldedis Primitiua
 Ecclesia.

* Lige som nu Christus bleff fristet aff Dieffuelen første
 84v gong met Sten/ at vende om til || brød/ saa bleff oc saa hans
 15 brud den hellige Kircke hannem liig i det stycke oc i den Fri-
 stelse/ i det ath hun bleff tryct vnder Kaarstet i try hundrede
 aar/ aff Dieffuelens limmer/ som vaare Tyranner/ oc det met
 Suerd/ hunger oc bester.

* Oc alligeuel den Christne hob leffuede i disse tryhundrede
 20 aar/ vnder fem oc tredue Komske Keyser/ saa bleffue dog
 de fattige Christne allermest plagede oc foriagede/ forfulde oc
 ihjelslagne aff disse thi efterfølgendis Tyranner/ Oc vaar
 samme forfølgelse saa stor och saa grim/ at det er inted vden
 leeg met den forfølgelse/ som er vdi Tydsland/ mod Guds
 25 ord paa denne tid/ om den lignes ved disse Tyranners for-
 følgelser. ||

* Den første Staarm och hellige Kirckis forfølgelse vaar ¶ iuseb: lib. 2.
cap: 25
 vnder Keyser Nero/ som vaar den siette Keyser Nero/ oc da
 vaar der sæt en Skaw offuen ved S: Peders Skib/ saa at det
 30 vaar nu fulder met Christet Folk/ det er/ den christelige Kircke
 vaar da formerit met det hedniske Folk/ som trode paa Chri-
 stum Jesum vdi Grecke land/ Valland/ i Rom etc.

* Denne Nero vaar en grim Tyran/ som myrde sin egen
 Moder/ oc gjorde mange skendelige oc whørjomme Gerninger/
 35 som vaare mere aff dieffuelen selff/ end aff Keyser Nero/ som
 aff ic Menneske. Eblant andre dieffuelsens gerninger hand

giorde/ da forfulde hand de Christne vdi sin Aar/ Den tid
 Vespasianus met sin Søn Tito lagde || Jødeland øde/ Da 5 50
 loed oc saa Nero halshugge S. Pouel/ oc Kaarssæste S. Peder/
 siden slo den Tyran sig selff ihjel. Sku mig her huilken rød
 Kiortel hand førde hende vdi/ oc huorlunde hand foer aff 5
 sted met hende/ saa at hand fik it ret Skalcke naffn der aff/
 som end nu i dag brugis. Den er en ret Nero/ siger mand/
 det er saa meget sagt/ det er en Skalck/ oc naar mand kand
 icke nock sige aff en Tyran oc Skalck i it Land/ da siger mand
 at hand er Nerone Neronior/ det er/ hand er verre oc grum- 10
 mere/ oc gør gruseligere Gerninger end Nero giorde/ Gud
 giffuit at der aldri skulde findis nogle aff hans Børn flere
 ehuor krafftig at Dieffuelen er i de vantro Børn/ oc gør sine
 gerninger i dem oc ved dem. ||

Euſeb: lib. 3. * Den anden Staarm och forfølgelse vaar vnder den elloffte 15 56r
 cap. 17. Keyſer Domitiano/ vdaſſ hues befalning S. Hans Euangelist
 bleff forſent til den Øe Pathmos. Denne Slutmecker bleff ihjel
 ſlagen vdi ſit Pallag aff dem ſom haſſde beſoret ſig mod
 hannem. Det ſaar ſaadan ende met Tyranner/ naar de haſſue
 lengſt forfuld vor Herre Chriſtum/ hans ord/ Kircke/ Religion 20
 oc Tienere/ De vdstyrte blod/ de mue lade deris blod til igen/
 oc det vaar end da gaat for dem/ om det maatte der met vere
 giort/ den euige heluedis ild ere de der effter fuld viſſe paa/
 ſaa mange/ ſom ſig icke rette oc bedre.

Euſeb: lib: 3 * Den tredie ſtaarm vaar vnder Traiano. De tho første 25
 forfølgelse ſkede vdi det første hundrede || Aar/ hen ved half- 56r
 tierſinds tiue Aar/ effter Chriſti opfarelſe til Himmels/ Men
 diſſe fire/ ſom følge nu her effter ſkede vdi det andet hundrede
 Aar/ effter Chriſti opfarelſe. Vnder denne Traiano bleff S.
 hans Euangelist hiem kaldet igen aff den Øe Pathmos/ oc 30
 døde vdi denne Keyſers regementis andet Aar/ ſom vaar i
 det hundrede oc tiuende Aar effter Chriſti fødsel. Oc ſtrap
 effter hans død/ bleffue der giorde tre ſuaare anløb til den
 hellige Chriſtelige Kircke/ ſaa at de vilde ſtrap haſſue ſtudet
 S. Peders Skib i ſenck. 35

* Den første vaar Suerdet/ som bleff io skarper oc skarperere der imod.

§ 7r * Den anden vaar de Romske Biscopers (thi mand viste
5 icke end da aff Passuer at sige paa den tid) ny traditioner || oc
5 paafund/ som de besuarede det met/ som met Viiduaand/ fyretiu
dags faste/ Chriftime/ plet i bouedet etc. Suilcket den hel-
lige Augustinus siden vdi sin tid klager vdoeffuer.

Ad Janu:
Epist. 119.

§ 10 * Den tredie vaar den Ketters Montani vildfarelse/ Her
giffue huer act paa/ om det icke ocsaa i vor tid er plaffuit met
lige saadanne try anløb/ først met Passuernis paafund oc
traditioner/ der nest met Tyranners Suerd oc forfølgelse oc
end ocsaa der hoff/ met Gendøberis vildfarelse/ saa at det
maa nu saa vel vdi sin alderdom oc siste tid lide alle honde/
som vdi den tid. S. Ignatius bleff vnder denne Tyrann/ hen
15 dømt til at fastis faar bester oc grumme Diur vdi Antiochia
der som hand vaar en biscop.

Eccle: hist. lib.
5. cap. 14 etc.

§ 7b * Den sierte Staarm vaar || vnder den Keyser oc Tyrann
Seuero/ vnder hannem bleff Leonides Origenis fader met
mange andre Martyrizerede oc drebt/ Handdøde aff Podal etc.

Euseb: lib. 5.

20 * Den femte Staarm och forfølgelse vaar vnder Maximo/ oc her miste disse Fromme Biscoper Pontianus oc
Anterus deris lif/ oc denne Tyrann bleff ihjelslagen vdi hans
Pawlun.

Euseb: lib. 6.

Anno Domini
238

§ 25 * Den sierte Staarm vaar vnder den blodhund Keyser
Decio/ oc bleffue sult Martyres tagne aff dage/ besynderlige/
Siptus en Romske biscop/ S. Laurentius de Sattiges for-
standere i Rom/ Sabianus/ Agatha/ Apolonia oc andre/
Denne Tyrann bleff drucknet. ||

§ 8r * Den siuende Staarm vaar vnder Keyser Vibio/ Sostilio
30 Gallo/ Vdi hans første Aar/ døde Origenes/ och bleff denne
Tyrann met sin Søn Volusiano ihjelslagne.

Lib: 7

§ 35 * Den ottende Staarm vaar vnder Valeriano/ vdi det
tredie hundrede Aar/ her bleffue disse Biscoper Lucius/ Ste-
phanus/ Martinus drebt/ oc denne Tyrann bleff Kong Sa-
poris aff Persen/ fodskaammel/ naar hand vilde stige paa sin
hest/ eller aff.

Lib. 7 et 8

* See mig her til huad den hellige Kircke haffuer lidt vnder disse Tiranner/ dog lessuer hun end nu/ oc de haffue deris løn borte. ||

* Den Niende Staarm vaar vnder Aureliano/ som bleff 580
ihielslagen aff sine egne Tienere. Vdi saa maade fare de 5
blodige nid til Seluede/ som hine Slactere.

* Den tiende vaar vnder Diocletiano som varede vdi ti
samfelde aar/ oc her bleffue søtten tusinde Martyres Arunede
i en Maaned/ Denne Tyran slaa sig self ihiel oc tog saa hen
effter de andre. 10

* Saa haffue vi nu hørt begyndelsen aff det ny Testa-
mente/ och den hellige Kirckis ferd oc lycke vdi de første try
hundrede aar/ effter Christi sødsel/ der som hun haffde den
røde Kiortel paa/ som vaar døbt oc faruet vdi hendis lams
och brudgoms blod/ den tid de vngudelige Tyranner lagde dem 15
effter/ oc vilde besegle til/ det salige Guds || ord/ met deris 61r
velde oc pine/ som Pilatus beseglede Christi graff til/ at hand
aldri skulde opstaa igen aff døde. Om disse indsegle fand
mand lesse vdi S: Sans Euangelistes obenbarelsis
bog/ fra det fjerde Capitel oc ind til det ot- 20
tende/ oc der til met de ni Eusebii
bøger vdi Kirckens Historier. ||

Om Ketternis tid. 61v

NV følge her effter de andre try hundrede Aar/ ind
til Pauens oc til Mahumeths tid/ Oc i disse try 25
hundrede Aar/ bleff der støt i de siu Basuner/ som
S. Sans scriffuer om i sin obenbarelsis bog/ fra det ottende
Capitt: oc ind til det trettende/ det er/ Sine mange Kettere/
som lagde den hellige Scrift vrangelige vd/ effter deris løgen
oc falske mening/ saa at S: Peders skib/ der det haffde verit 30
i den haffsuelff/ vnder de thi suare Staarm/ maatte nu støde
paa disse klippe/ Det er/ den hellige Kircke/ som vaar til forn
ilde plaffuit aff thi grumme Tyranner/ bleff nu forstyret vdaff